

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бікли Олени Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин четвертої, сьомої статті 376 Цивільного кодексу України

Київ
24 червня 2026 року
№ 158-2(I)/2026

Справа № 3-131/2026(292/26)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого,
Барабаша Юрія Григоровича – доповідача,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бікли Олени Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин четвертої, сьомої статті 376 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Барабаша Ю.Г. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Бікла О.В. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) частини четверту, сьому статті 376 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс), за якими „якщо власник (користувач) земельної ділянки заперечує проти визнання права власності на нерухоме майно за особою, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво на його земельній ділянці, або якщо це порушує права

інших осіб, майно підлягає знесенню особою, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, або за її рахунок“ (частина четверта); „у разі істотного відхилення від проекту, що суперечить суспільним інтересам або порушує права інших осіб, істотного порушення будівельних норм і правил суд за позовом відповідного органу державної влади або органу місцевого самоврядування може постановити рішення, яким зобов'язати особу, яка здійснила (здійснює) будівництво, провести відповідну перебудову“; „якщо проведення такої перебудови є неможливим або особа, яка здійснила (здійснює) будівництво, відмовляється від її проведення, таке нерухоме майно за рішенням суду підлягає знесенню за рахунок особи, яка здійснила (здійснює) будівництво; особа, яка здійснила (здійснює) самочинне будівництво, зобов'язана відшкодувати витрати, пов'язані з приведенням земельної ділянки до попереднього стану“ (частина сьома).

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У січні 2021 року заступник керівника Київської міської прокуратури звернувся в інтересах держави в особі Київської міської державної адміністрації до Господарського суду міста Києва з позовом до Національної академії внутрішніх справ про припинення її права постійного користування земельними ділянками, а також про її зобов'язання повернути земельні ділянки, привівши їх у придатний для використання стан шляхом знесення будівель і споруд, які були на них збудовані.

Господарський суд міста Києва рішенням від 6 червня 2024 року позов заступника керівника Київської міської прокуратури задовільнив.

Північний апеляційний господарський суд постановою від 25 вересня 2024 року рішення Господарського суду міста Києва від 6 червня 2024 року скасував та ухвалив нове рішення про відмову в задоволенні позову.

Верховний Суд у складі судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності Касаційного господарського суду постановою

від 17 квітня 2025 року постанову Північного апеляційного господарського суду від 25 вересня 2024 року скасував, а рішення Господарського суду міста Києва від 6 червня 2024 року залишив у силі.

У серпні 2025 року особи, які не брали участі у справі, подали апеляційні скарги на рішення Господарського суду міста Києва від 6 червня 2024 року.

Біклу О.В. залучив Північний апеляційний господарський суд ухвалою від 22 жовтня 2025 року як третю особу, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача – Національної академії внутрішніх справ.

Північний апеляційний господарський суд постановою від 12 листопада 2025 року рішення Господарського суду міста Києва від 6 червня 2024 року скасував та закрив провадження у справі.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду постановою від 11 лютого 2026 року постанову Північного апеляційного господарського суду від 12 листопада 2025 року скасував, а рішення Господарського суду міста Києва від 6 червня 2024 року залишив у силі.

Автор клопотання вважає, що частини четверта, сьома статті 376 Кодексу є неконституційними „у тлумаченні, застосованому Верховним Судом у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у постанові від 11 лютого 2026 як такі, що дозволяють знесення нерухомого майна попри наявність вичерпного переліку діючих і некасаваних офіційних актів держави“.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

За Основним Законом України кожному гарантується право звернутись із конституційною скаргою до Конституційного Суду України з підстав, установлених Конституцією України, та у порядку, визначеному законом (частина четверта статті 55); Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному

судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹).

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема статтею 55 цього закону, та якщо вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду) (абзац перший, пункт 1 частини першої статті 77).

Із конституційної скарги та долучених до неї матеріалів випливає, що постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 11 лютого 2026 року не є остаточним судовим рішенням у справі Бікли О.В., яка була залучена до розгляду вказаної справи лише як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору. Водночас матеріали справи не містять відомостей, які підтверджували б вичерпання Біклою О.В. усіх національних засобів юридичного захисту в її справі. Отже, автор клопотання не дотримав вимог частини першої статті 55, пункту 1 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту

Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату
Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Бікли Олени Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин четвертої, сьомої статті 376 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**